

Adresseinformasjon fylles inn ved ekspedering. Se mottakerliste nedenfor.

Vår ref.
25/00404-3

Deres ref.

Dato
11.03.2025

Innspill fra NMBU - planprogram kompetanse, omstilling og verdiskaping - Akershus fylkeskommune

NMBU takker for muligheten til å spille inn på Akershus fylkeskommunes planprogram kompetanse, omstilling og verdiskaping. I dette innspillet svarer vi ut spørsmålene i høringen og har også øvrige innspill.

Dette innspillet må sees i sammenheng med høringen på regional plan for areal og mobilitet.

1. Forslagene til tema, er de relevante med tanke på formålet med den regionale planen? Må noen temaer sees mer i sammenheng? Er det noen andre temaer som bør vurderes?

NMBU mener temaene er gode, men at det er for mange og delvis overlappende. Her er et forslag til en ny temainndeling med færre kategorier¹.

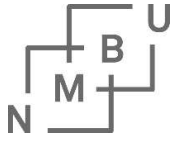
Omstilling, innovasjon og verdiskaping

Kobler sammen temaene omstilling, innovasjon, digital transformasjon og nyskaping. Området vil fokusere på hvordan næringslivet og samfunnet tilpasser seg teknologiske og samfunnsmessige endringer. Et slikt tematisk område vil dekke behovet for kapital, organisering av ressurser og kommersialisering av ny teknologi.

Kompetanse og arbeidsliv i endring

Slår sammen temaene forholdet mellom utdanning og arbeidsmarked og fremtidens kompetansebehov. Dette området vil se på utdanning, etter- og videreutdanning som verktøy for omstilling og innovasjon, og ta for seg

¹ Bistand fra Sikts ChatGPT.

utfordringene knyttet til yrkesopplæring, høyere utdanning og arbeidskraftens tilpasning til nye krav.

Bærekraftig utvikling, grønn omstilling og digitalisering

Samler grønt skifte og aspekter av digital transformasjon som støtter bærekraft. Fokuserer på hvordan teknologi, sirkulær økonomi og nye forretningsmodeller bidrar til miljøvennlig vekst. Dette tematiske området vil inkludere utfordringer knyttet til kapital, reguleringer og kompetanse i den grønne omstillingen.

Det er viktig at man hensyntar hvilke kompetanseområder NMBU og instituttene rundt har, inkludert infrastruktur, som kan nyttiggjøres i/for regionen. I tillegg må man se på hvilke temaer som er kritiske for Europa, hvor regionen kan ta en posisjon, og få ekstern finansiering til dette og temaer som er interessante for internasjonale investeringer og tiltrekking av internasjonale talenter (for eksempel bioteknologi er et attraktivt vekstmarked).

Regionale vekstnav og områdeutvikling

Tematisk område som vil ta utgangspunkt i hvordan fysisk organisering og lokalisering påvirker innovasjon, verdiskaping og omstilling. Sammenkobler vekstbedrifter, kompetansemiljøer og by- og tettstedsutvikling for å styrke næringslivet og arbeidsmarkedet, og utforske hvordan samlokalisering kan bidra til raskere teknologisk og økonomisk utvikling.

NMBU mener at den foreslåtte inndelingen vil stramme opp strukturen, reduserer antall temaer fra syv til fire og gjør sammenhengene mellom dem tydeligere.

2. Forslaget til organisering og involvering i planarbeidet, er det hensiktsmessig? Vi ber også om konkrete tilbakemeldinger på hvordan dere ønsker å bidra i det videre planarbeidet.

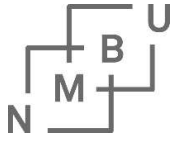
NMBU bidrar gjerne i planarbeidet ved å engasjere seg i temabaserte arbeidsgrupper der det er relevant. I tillegg er BIT Innovasjonssenter² et 'vekstnav' som gjerne bidrar med:

- Erfaringer på 'bakkeplan' fra studenter, forskere, innbyggere og næring fra Campus Ås og omegn, e.g. hva som mangler innen areal, miljø, rekruttering, kapital og infrastruktur? Hvordan kan et Campus Øst ved NMBU utformes, og hvordan samspille med resten av regionen osv?
- Møteplass for det videre arbeidet med den regionale planen

og ønsker å involveres i prosesser hvor:

- Det knyttes kontakter til de andre 'vekstnavene', og hvordan man i praksis får til gode synergier mellom 'vekstnavene' i Oslo og Akershus
- Man kan lære av andre 'vekstnav' knyttet til et sterke forsknings- og utdanningsmiljø (Lund, Aarhus, Wageningen m.fl.)

² Etablert av NMBU, Ard innovation, Aggrator og Ås kommune.

Hvordan kan vi sikre at alle relevante aktører blir hørt i planarbeidet? Vet dere om etablerte møteplasser som kan brukes for samarbeid og dialog i planarbeidet?

Bruke eksisterende 'vekstnav', som BIT Innovasjonssenter, i Oslo og Akershus som møteplasser i arbeidet videre. Disse 'vekstnavene' vil kunne spille inn relevante aktører fra sitt miljø, inkludert eiendomsutviklere.

Kompetanseforum Akershus.

Er tittelen 'Regional plan for kompetanse, omstilling og verdiskaping' dekkende for den kommende regionale planen? Hva kan være gode alternativ?

Ingen kommentar.

Øvrige innspill:

Parallelt med planarbeidet vil det være relevant å få til effektive samarbeid og koblinger mellom de ulike 'vekstnavene' i Oslo og Akershus. Dette er særlig viktig for de områdene som ikke har alle suksesskriteriene for et vellykket innovasjonsdistrikt i fysisk nærhet eller mangler kritisk masse.

Kan Fylkeskommunen ha felles ressurser som står for koordinering, kommunikasjon og erfaringsutveksling?

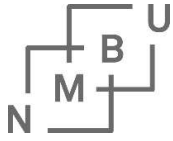
Bør klima og miljø får en mer eksplisitt plass også i utfordringsbildet?

I forholdet mellom yrkesopplæring, utdanning og arbeidsmarkedet er det mye fokus på fagskole, men det er også utfordringer knyttet til overgangen mellom ulike utdanningsnivåer. For å sikre regionen god tilgang på regionrelevant arbeidskraft, vil det være viktig å se nærmere på overgangene mellom de ulike utdanningsnivåene. Universitets- og høyskolesektoren har utfordringer knyttet til at elever fra videregående skole har fått lite realfagkompetanse. I tillegg er det viktig å se på mulige overganger mellom fagskole og universitet/høyskoleutdanning.

Utvikling av innovasjonsdistrikt

Et innovasjonsdistrikt er et geografisk område hvor bedrifter, forskningsinstitusjoner, utdanningsinstitusjoner, og andre aktører samarbeider tett for å fremme innovasjon og økonomisk vekst. Disse distriktene er preget av høy konsentrasjon av kunnskapsintensive virksomheter og talenter, og de legger til rette for samarbeid, kunnskapsdeling og nettverksbygging. NMBU mener at Ås må videreføres som en regional by og som et viktig vekstnav i regionen og at Follo-regionen utvikles til et innovasjonsdistrikt.

Med sterke forskningsmiljøer og tett samarbeid med næringslivet er Follo-regionen en sentral aktør for kunnskapsbasert verdiskaping. Planen bør reflektere behovet for å styrke Ås og Follo-regionen som et innovasjonsdistrikt

og legge til rette for gode rammer for forskning, undervisning, utvikling og kommersialisering av ny teknologi.

Den største utfordringen for verdiskaping og vekst i regionen er mangel på kompetent arbeidskraft - det kan NMBU bidra til i form av nye kandidater. Da må vi nok tenke litt nytt når det både gjelder utdanning og innovasjon, overgang og samarbeid med næringsliv. Man må tenke på hva som skal til for at kandidater begynner å jobbe og slå seg ned i Ås eller i nabokommunene.

Fra [VEKST-konferansen](#) kom det tydelig fram at mangel attraktive rimelige familievennlige boliger – er regionens største vekstutfordring. Det er forutsetning for at arbeidsfôr alder slår seg ned i nærheten av NMBU. Dette er faktisk en helt essensiell premiss for at NMBU skal tiltrekke seg både gode studenter, PhD-kandidater og forskere/lærekrefter. Det var konklusjonen til både Vareide i Telemarksforskning og Rolf Rotnes i Samfunnsøkonomisk analyse, se lenker:

<https://www.mnu-as.no/app/uploads/2024/11/09.25-Vareide-Vekstkonferansen-131124.pdf>

<https://www.mnu-as.no/app/uploads/2024/11/10.00-Rolf-Rotnes.pdf>

Rotnes er i tillegg opptatt av at man å satse på næringer med høy verdiskapning og sterk produktivitetsutvikling, og han forsøkte seg også på en analyse av regionen og de enkelte kommunenes næringsstruktur og inn og utpendling. Det er interessant å se at om man tar bort petroleum er akvakultur og fornybar (el-kraft) helt på topp, og det er god produktivitetsutvikling i både landbruk og skogdrift. Samarbeid med næringsliv slik at kandidatene blir relevante i disse næringene, og tilrettelegging for arbeidsplasser og arbeidstakere til disse næringene i Ås og nabokommunene er det viktigste for at NMBU kan bidra til verdiskapning i regionen.

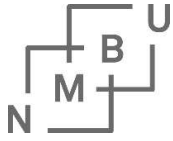
Innspill fra Aggrator inkubator Ås:

Aggrator er inkubatoren til Campus Ås. Deres misjon er bidra til at det skapes gründer- og vekstbedrifter som utvikler løsninger for «en renere og bedre verden». For to år siden gjorde Aggrator en svært vellykket omlegging av sin strategi. De gikk fra å være en generalistinkubator som hovedsakelig servet Folloregionen, til å bli en spesialistinkubator innenfor agritech, foodtech, miljø og akvakultur. Dette er områder som svarer til de største fagmiljøene på Campus Ås. Gjennom å strategisk utnytte det naturlige ressursgrunnlaget i vår region, har Aggrator oppnådd flere positive resultater:

- Større tilfang av selskaper fra regionen og utenfor innenfor våre fokusområder.
- Etablert den nasjonale AgriFoodTech satsningen sammen med Klosser Innovasjon (Innlandet) og T:Lab (Trøndelag).
- Flere koblinger mellom selskaper i porteføljen og forskningsgruppene til NIBIO, NMBU og NOFIMA.

Aggrator sitt bidrag til næringsutviklingen i Akershus skal være å fremme:

- Vekstbedrifter i fylket som lager løsninger innenfor landbruk, miljø og akvakultur som er attraktive for Norge og eksportmarkedet.

- Forskningsdrevet innovasjon i oppstartsbedrifter og SMB'er ved å koble selskapene med kunnskapsmiljøet på Campus Ås og klyngene i regionen.

Til dette trenger Aggrator:

- En styrket og langsiktig inkubatorsatsning.
- Videreføring av prosjektmidlene som er øremerket innovasjons-selskaper.
- At samarbeid mellom miljøer i regionen som jobber mot samme mål premieres. NCCE-klyngen og Life-Science klyngen er naturlige partnere for Aggrator.
- At støtteordninger som er myntet på bedrifter videreføres og styrkes. Spesielt aktuelt er Innovasjon Norge sine oppstartsmidler og Fylkeskommunens egne programmer, Fol bedrift og Forregion.

Vennlig hilsen

Siri Fjellheim

Rektor

Solveig Fossum-Raunehaug

[Klikk her for å skrive inn tekst.](#)

Leder Forsknings- og innovasjonsavdelingen
(konst.)

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke håndskrevne signaturer.

Kopi til: Inkubator Ås AS v/Bjarne Tvette, Prorektor for forskning v/Finn-Arne Weltzien, SEVU - Senter for etter- og videreutdanning v/Vigdis Johansen, FA - Forskningsavdelingen v/Axel Fidje Zeiner, Ard Innovation AS v/Thor Mosaker

Mottaker	Kontaktperson	Adresse	Post
Akershus fylkeskommune		Postboks 1194 Sentrum	0107 OSLO